

ÜNİTE NO: VII

YAPI BAKIMINDAN SÖZCÜKLER

(Bu ünite 10. Hafta'nın devamı niteliğindedir. 10. Hafta'nın ders notlarını almayı unutmayınız.)

AMAÇLAR:

1. Dilimizin yapısını tanıtmak
2. Dilimizin sözcük türetme yollarını göstermek
3. Dilimizi doğru telaffuz ettirmek
4. Dilimizdeki alıntı sözcük ve ekleri tanıtmak
5. Dilimizin söz dağarcığının kullanılmasını sağlamak

ANAHTAR KELİMELEER:

Morfoloji, biçim bilgisi, biçim birimi, ses yapısı, biçim yapısı, vurgu, isteğe bağlı vurgu, doğal vurgu, sözcük vurgusu, öbek vurgusu, cümle vurgusu, ek, kök, ad kökü, eylem kökü, ortak kök, sesteş kök, yapım eki, çekim eki durum ekleri, çokluk eki, iyelik eki, yalın sözcük, türemiş sözcük, birleşik sözcük, kalıplaşmış sözcük, deyimleşmiş sözcük, alıntı sözcük ve ek.

İÇİNDEKİLER

B.Biçim Yapısı Bakımından Sözcükler

1. Kökler
2. Ekler
3. Birleşik Sözcükler
4. Kalıplaşmış Sözcükler
5. Deyimleşmiş Sözcükler
6. Alıntı Sözcükler
7. Alıntı Ekler

III.Okuma Parçası

B. BİÇİM YAPISI BAKIMINDAN SÖZCÜKLER

Sözcüğün biçim yapısının parçaları kökler ve eklerdir. Ses yapısı nasıl ki sözcüğün dış yapısını oluşturursa biçim yapısı da iç yapısını oluşturur. Sözcüğün iç yapısında hem seslerden oluşan sözcük dediğimiz anlamlı ögeler, hem de bu anlamlı ögeler arasında kalıcı ve geçici ilişkiler kuran görevli ögeler yer alır. Anlamlı ögeleri kökler, görevli ögeleri ekler oluşturur. Türkçenin yapısı ile ilgili ilk ana özellik sondan eklemeli bir dil olmasıdır. Ekleme ve çekim sırasında yani yeni bir sözcük yaparken ya da sözcüğü cümlede kullanırken, sonuna işletme veya çekim eki getirirken sözcük köklerinde değişme olmaz.

1.KÖKLER

Kökler sözcüklerin anlamlı parçalarıdır. Sözcüklerin başında bulunurlar. Kök, cümle oluşturulurken ve yeni sözcük türetilirken değişikliğe uğramaz. Kökler parçalanamaz, parçalandığında anlamlarını yitirir. Kökler sözcüklerin çekirdekleridir. Dilimizde kökler genellikle tek heceden oluşur. Günümüzde çok heceli görülen birçok kök başlangıçta tek heceden oluşmaktaydı. **Güzel** sözcüğü veya **yeşil** sözcüğü iki hecedir; ama araştırılınca görülür ki başlangıçta biri **göz**, biri **yaş** kökünden türemiş birer gövdedir. Köklerin anlamları dilin doğuşunda ses ile nesne arasındaki uygunluğa dayanır. Kökler varlık ve hareketlerin yalın karşılıklarıdır. Bir varlığı bir kişiye bağlamadan, bir hareketin hangi zamanda gerçekleştiğini belli etmeden yansıtır. Evrendeki bütün varlıklar için dillerde kök bulunmayabilir. Birbirine yakın, birbiriyle ilgili nesneler için var olan bir köke değişik ekler getirilerek yeni nesnelere ad konulur. Bir dilin kökleri önceden vardır, sonradan kök yapılamaz. Başka dillerden kök alınabilir. Kökler iki türdür: Ad kökü, fiil kökü. Köklerin ikiye ayrılma nedeni evrende çıplak gözle iki durumun gözlenebilmesidir: **nesne** ve **hareket**. Nesnelerin dildeki karşılıkları ad köklerini, hareketlerin dildeki karşılıkları fiil köklerini oluşturur.

a. Ad kökü: Nesnenin dildeki karşılığıdır. Nesne nasıl evrende tek başına bulunuyor ve kullanılıyorsa karşılığı olan ad kökü de tek başına vardır ve kullanılır. Bu yüzden ad kökleri en küçük yapıdaki sözcükleri oluşturur. (Ergin, 1987: 205) **Ev, dağ, tepe, kaş, baş, odun, şu, araba, kelebek** gibi. Ad köklerinin küçük bir bölümü ses taklidinden doğmuştur. Böyle köklere **yansıma izi taşıyan ad kökü** diyebiliriz. Bu köklerden de sözcük türetmede yararlanılır. Cümlede tek başlarına görev alabilir, söz öbeklerinde kullanılabilirler: **cız, tık, me, pat, hav, sır...**gibi.

b. Fiil kökü: Nesnenin hareketinin dildeki karşılığı fiil köküdür. **Hareketi** nesnenin zaman ve mekân içinde yer değiştirmesi olarak tanımlayabiliriz. . Tek başına hareket olmaz. Hareket nesneye bağlı olarak ortaya çıkar. Hareket nesneye bağlı olarak ortaya çıktığı için fiil kökleri de bir nesneye, bir kişiye, bir zamana bağlanmak zorundadır. Bu nedenle fiil kökleri tek başına kullanılamamaktadır. Yazıda fiil kökleri gösterilirken tek başlarına kullanılmadıklarını belli etmek için sonlarına tire işareti konur: **Dur-, otur-, yürü-, düş-, gör-** gibi. Bu durumu göz önünde bulunduranlar fiil köklerinin kelimedeki küçük dil birlikleri olduğunu ileri sürmüşlerdir. (Ergin, 1987: 205). Yalnız emir kipinin üçüncü tekil kişisinde fiil kökünün ek almadan kullanıldığı görülür. Bu durum ekin yerini vurgunun üstlenmesinden başka bir şey değildir: **Söyle! Konuş! Otur! Dinle!** Eskiden vurgu yerini -gil, -gil eki tutuyordu. Şimdi ek düşmüş yerini vurgu almıştır.

Ad ve fiil kökleri ayrı ayrı durumları karşıladıkları için bir kökün hem ad, hem fiil kökü olması söz konusu değildir. Ancak **ortak kök** denilen ve hem ad, hem fiil kökü gibi kullanılan köklerimiz de vardır. Bu, sonradan ortaya çıkmış bir durumdur. Önceleri bu tip köklerin fiil kökü olduğu anlaşıyor. Fiilden ad türeten eklerle ad elde edilmiş, sonra da türetmede kullanılan ek düşmüş, böylece aynı kök hem ad, hem fiil kökü halinde kullanılır olmuştur: **Boya** (ad), **boya-** (fiil); **kuru** (ad), **kuru-** (fiil); **barış** (ad), **barış-** (fiil)

Sesleri aynı, anlamları ayrı kökler de vardır. Hem ad kökleri arasında, hem de ad kökleri ile fiil kökleri arasında bu durum olabilir. Böyle kökler için **sesteş kök** terimini kullanmak mümkündür:

Çay (derenin büyüğü), **çay** (bitki) → ad kökleri arasında

Yüz (sayı) **yüz-** (fiil) → ad ve fiil kökleri arasında

2.EKLER

Sözcüğün görevli parçalarına ek denir. Tek başlarına ekler anlamsızdır. Ancak sonuna eklendikleri sözcüğe artı bir anlam yüklerler: göz-ü-**m** (-m, eklendiği nesneye 1.kişiye ait anlamı kattı.) göz-**lü** (-lü, eklendiği nesneye olan, bulunan anlamı kattı.) Ekler tek başına kullanılamazlar, bu yüzden eklerin önüne yazarken tire işareti konur. Ekler, yazılış ve söyleniş sırasında köke uyan parçalardır. Kökün değişmezliğine ve tek biçimli olmasına karşılık ek, çok biçimlidir ve değişkendir: -yor (**tek biçimli**), -e/-a (**iki biçimli**), -de/-da/-te/-ta(**dört biçimli**), -cı/-ci/-cu/-cü/-çı/-çi/-çu/-çü (**sekiz biçimli**). Eklerin yapılarında üç özellik görülür: Ya başlangıçtan bu yana ek olarak kullanılmışlar, ya iki ekin birleşmesinden doğmuşlar, ya da sözcüğün ekleşmesiyle oluşmuşlardır: Eş-i-**m**, bil-**me+den**, yok-**tur(ur)**sözcüklerindeki ekler gibi. İşlevlerine göre ekler ikiye ayrılır: **a. Ç e k i m ekleri b. Y a p ı m ekleri**

a. Çekim ekleri: Sözcüğün anlamında değişiklik yapmayan, sözcüğün cümlede kullanılmasını sağlayan parçalardır. Dil sözcüklerin toplandığı bir dağarcık değil, sözcüklerin birbirine bağlanmasından ortaya çıkan bir düzen, bir örgüdür. Sözcükleri birbiriyle ilişkilendirerek dil duvarını, dil yapısını ören çekim ekleridir. Çekim eki sözcüğe en sonra eklenen parçadır. Sözcükteki yapı çözümlemesi şöyledir: **Kök (+) yapım eki (+) yapım eki (+) çekim eki (+) çekim eki(+)**. Aynı türden iki çekim eki üst üste gelmez. Ayrıcalıklı durumlarda üst üste gelen çekim eklerinden birinin çekim ekliği unutulmuştur. Böyle bir durumda o çekim

eki yapım eki görevi üstlenmiştir: **Bir-i-s-i , kim-i-s-i** örneklerinde olduğu gibi. Adlara ve fiillere eklenmek bakımından ikiye ayrılırlar: Ad çekim ekleri, fiil çekim ekleri.

aa. Ad çekim ekleri: Türkçede dört çeşit ad çekim eki vardır: **Çokluk eki, iyelik ekleri, durum ekleri, soru eki.**

Çokluk eki: İki biçimli –ler/-lar eki adları çoğullaştıran ektir. Çoğul eki sonuna geldiği adın başka sözcüklerle ilişki kurmasını sağlamaz. Yalnızca aynı addan birden çok olduğu anlamını ada yükler. Bir iç ilişki kuran ektir. Öteki çekim eklerinden önce getirilir. Yalnız aile anlamı ada katan çoğul eki –gil yerine kullanıldığında iyelik ekinden sonra gelir: Amca-**m-lar**, dayı-**m-lar** gibi. Vurguyu üzerine çeken bir ektir.

İyelik ekleri: Adın karşıladığı varlığın bir kişiye veya başka bir varlığa ait olduğunu belirleyen eklerdir. İyelik ekleri altı kişide ayrı ayrı olarak kullanılan altı ekten oluşur:

1. teklik kişi için: **-m** → baş-ı-**m**, yenge-**m**
2. teklik kişi için: **-n** → baş-ı-**n**, yenge-**n**
3. teklik kişi için: **-ı** → baş-ı-**ı**, yenge-s-**i**

1. çokluk kişi için: **-mız** → baş-ı-**mız**, yenge-**miz**
2. çokluk kişi için: **-nız** → baş-ı-**nız**, yenge-**niz**
3. çokluk kişi için: **-leri** → baş-ı-**ları**, yenge-**leri**

İyelik eki, teklik üçüncü kişilerde **“s”** kaynaştırma ünsüzünü alır. Yalnız **su** ve **ne** sözcüklerinde s yerine **“y”** kaynaştırma ünsüzü kullanılır: Su-**y**-u-m, su-**y**-u-n, su-**y**-u ; ne-**y**-i-m, ne-**y**-i-n, ne-**y**-i. Ne sözcüğünün kurala uygun çekimi de var: **Ne-m, ne-n, ne-s-i**

İyelik ekinin üst üste geldiği durumlarda ilk iyelik eki, iyelik görevini yitirmiştir: **Birisi, kimisi, hepsi (hepsi), çoğusu...** (**canısı** kullanımı yaygın değildir.)

Üçüncü kişilerde iyelik eki adları da gösterir: **Onun yazısı**→ **kalemin yazısı**. Üçüncü kişilerde iyelik ekleri, kendilerinden sonra ek alırken “n” kaynaştırma ünsüzünü alırlar: **Kalemin yazı-s-ı-n-da, kalemin yazı-s-ı-n-a, kalemin yazı-s-ı-n-ı, kalemin yazı-s-ı-n-dan.**

Aitlik eki **-ki** için ikinci bir iyelik eki diyenler de var.(Ergin, 1987: 283) Bunun nedeni çekim eklerinden sonra gelmesi, iyelik ekleri gibi “n” kaynaştırma ünsüzünü alması ve aitlik anlamını sonuna geldiği ada katmasıdır: **Bizim-ki, içinde-ki-n-de, ağacın-ki-n-e**

İyelik ekleri vurguyu üzerlerinde taşırlar

Durum ekleri: Türkiye Türkçesinde ad durumları şunlardır: **Yalın, ilgi, belirtme, yönelme, kalma, ayrılma, vasıta ve eşitlik.**

Yalın durum: Hiçbir ek kullanılmadan bir adın cümlede veya öbekte kullanılmasıdır. Sözlük ve kılavuzlarda da ad yalın durumda verilir. Kılavuzlarda sonuna ek aldığında sözcüğün nasıl değiştiği de –son hecesindeki ses değişmesi belirtilerek- gösterilir.

İlgi durumu: Bir adın başka bir ada bağlanması sırasında kullanılan **-in/-ün** veya **-nin/ -nün** ekidir. Birinci ad, başka bir ada bağlandığında hiç ek almayabilir. Birinci ad ek alsa da almasa da ikinci ad iyelik eki **-i** alır. Ekler yazıda gösterilirken yardımcı ünlü alıyorsa bu ünlüler büyük harfle yazılır. Bu durumda ilgi ekinin yazılışı şöyle olur: **+In/ +Un, +nİn/+nÜn**. Bu yazışta olduğu gibi ekin başına çizgi yerine artı koyanlar da vardır. (Korkmaz, 2009: 115) Biz, kolay öğretmek amacıyla çizgi ile ve küçük harfle yazıyoruz:

Yol harita-**s-ı**

İş bölüm-**ü**

Yol-**un** son-**u**

İş-**in** başlangıç-**ı** (başlangıcı)

Anne yürek-**i** (yüreği)

Yonca şekil-**i** (şekli)

Anne-**nin** yürek-**i**

Yoncanın şekli

Belirtme durumu: Eki dört biçimi olan –i'dir. Sonu ünlüyle biten sözcüklere –**y**- kaynaştırma ünsüzü ile birlikte eklenir. Yükleme geçişli bir fiil olan cümlede yüklemine etkilediği ad, belirtme durumu ekiyle belli olur. Bu durumdaki adlar cümlede **belirtili nesne** görevi üstlenir:

Evi, arabayı sen al; **bağı, bahçeyi** o alsın.

Belirtme durumu eki –i ile iyelik eki –i birbirine karıştırılmamalıdır. Sonu ünlüyle biten sözcüklere ayrı ayrı kaynaştırma ünsüzleri ile eklendikleri göz önünde bulundurulmalı. Sonu ünsüzle bitenlerde ise ayırmak için eki alan adın önüne “**senin** veya **onun**” zamirlerinden biri eklenerek cümle yeniden okunmalıdır. Anlatım bozukluğu veya anlam değişmesi olursa belirtme ekidir, olmazsa iyelik eki olduğu anlaşılır:

İşi çok güzeldi. (Başına onun zamiri alabilir, demek ki iyelik eki dir.)

İşi bana bıraktı. (Başına zamir alırsa hem anlam başkalaşır, hem anlatım bozulur. Demek ki belirme durumu ekidir. Ayrıca **iş** sözcüğü öge olarak 1. cümlede **özne**, 2. cümlede **belirtili nesne** görevindedir.)

Yönelme durumu: Eki iki biçimi olan –e'dir. Ünlü ile biten adlara “y” kaynaştırma ünsüzü ile eklenir. Bu ek, adı fiile bağlarken eklendiği adlara “**iç, ön, üst, yüzey, üzerine, amaç...**”gibi anlamlar da kazandırır:

Alacaklılar kapı-**y-a** gelmiş. (kapının **önüne**)

Kuş dal-**a** kondu. (dalın **üstüne**)

Kadın ev-**e** girdi. (evin **içine**)

Oğuz tahta-**y-a** yazacak. (tahtanın **yüzeyine**)

Uçak alan-**a** iniyor. (alanın **üzerine**)

Buraya okuma-y-a gelmiş. (okumak **için**)

Kalma durumu: Eki dört biçimi olan **-de**'dir. Fiilin gerçekleştiği yeri bildirmede kullanılır. Ek, bulunma, kalma anlamıyla birlikte adlara "**ıç, ön, üst, yüzey, üzerine**" gibi anlamlar kattığı gibi adları zarflaştırır da:

Kent- te ışıklar kesilmiş.	(kentin ıçinde)
Kapı- da bir dilenci vardı.	(kapının önünde)
Yol- da bir kaza oldu.	(yolun üzerinde)
Ağaç- ta bir kuş yuvası var.	(ağacın üstünde)
Tahta- da ne yazıyor?	(tahtanın yüzeyinde)
Bir vuruş- ta devirdi.	(zarflaştırma)
Saat on- da buluşmuşlar.	(zarflaştırma)

Ayrılma durumu: Eki dört biçimi olan **-den**'dir. Sonuna geldiği addan fiilin karşıladığı hareketin uzaklaştığını gösterir. Ayrılma anlamı yanında ada başka anlamlar da katar:

Köy- den iki saat önce ayrılmış.	(ayrılma)
Susuzluk- tan dudakları çatlamış.	(neden-sonuç)
Bu küpe elmas- tan yapılmış.	(ana madde)
Hepsi- n-den güzel oydu.	(karşılaştırma)
Tipi gece- den başlamış.	(zarftan zarf)
Alanlar- dan biri geri vermiş.	(bütün-parça)

Vasıta durumu: Adın karşıladığı nesnenin fiille birlikteliğini gösterir. Sonuna geldiği ada, vasıta ve zaman anlamı katan bu ek **-n**'dir. Bugün kullanıstan düşen ek birkaç sözcükte kalıplaşarak kalmıştır: **Yaz-ı-n, güz-ü-n, bahar-ı-n, kış-ı-n, ilk-i-n, ıç-i-n, an-sız-ı-n**. Bugün vasıta görevi üstlenen bu ekin yerini ile edatının ekleşmiş biçimi olan **-le/-la; -y-la/-y-le** almıştır: Yiyecek-**le**, çocuk-**la**, anne-s-i-**y-le**, baba-s-ı-**y-la**

Eşitlik durumu: Eki dört biçimi olan **-ce**'dir . Ayrıca ağızlarda kullanılan ve yine dört biçimi olan **-cene** ile **-cek** de eşitlik ekleridir. Eskiden çok kullanılan bu ekler günümüzde yapım ekine dönüşmüştür. Çekim eki olarak işlevi sınırlıdır: Nitelikte eşitlik (deli-**ce**), benzerlik (çocuk-**ça**), miktar ve büyüklükte eşitlik (yüzler-**ce** , boylu boyu-n-**ca**) göreceli eşitlik (ben-**ce**, gönlü-n-**ce**) ve karşılaştırmada eşitlik (bilgi-**ce**).

Yön durumu: Eki **-re/-ra; -eri/-arı**'dır. Adı yön göstererek fiile bağlayan bu ekler, günümüz Türkçesinde çekim ekliğinden çıkmış ve kullanıştan düşmüştür. Günümüzde yerini **doğru ve karşı** sözcükleri adlarla bir öbek oluşturarak bu ekin yerini almıştır. Ekin kaynaştığı yön sözcükleri şunlardır: **İçeri, dışarı, ileri, geri, aşağı, yukarı; içre, taşra, sonra, üzre...**

Soru durumu: Adları soru biçimine sokan ek, dört biçimli olan **mi**' dir. Öteki eklerden farklı olarak sözcüğe bitişmez. Dört biçime girdiği için ek sayılır. Yani eklerin çok biçimliliği özelliğini yansıtır. Soru biçimine sokacağı sözcüğe bitişmeden yazılışı ona bir sözcük özelliği kazandırır. Vurguyu kendinden önce gelen heceye atmak bakımından önemli bir söyleniş özelliği de vardır:

Eviniz mi, odun**luk** mu, yıldızlardan mı, üzüntü mü?

ab. Fiil çekim ekleri: Türkçede beş çeşit fiil çekim eki vardır: **Kip ekleri, kişi ekleri, sıfat-fiil ekleri, bağ-fiil ekleri, soru eki.**

Kip ekleri: Fiil kök ve gövdelerinin cümlede kullanılabilmesi çekim eklerini almasına bağlıdır. Fiil kök ve gövdesinin karşıladığı hareketin ne zaman ve nasıl gerçekleştiğini bildiren eklere kip ekleri denir. Türkçemizde bildirme ve tasarlama olmak üzere iki türlü kip eki vardır. Bildirme kiplerini **görülen geçmiş zaman (-dı), duyulan geçmiş zaman (-mış), şimdiki zaman (-yor, -mekte, -mede), geniş zaman (-r/-z)** ve **gelecek zaman (-ecek)** ekleri oluşturur. Tasarlama kipleri ise fiilin karşıladığı hareketin henüz gerçekleşmediğini, ancak tasarlanmış olduğunu

bildiren kiplerdir. Tasarlama kiplerini **istek(-a)**, **emir** (kişi ekleriyle kip eki kaynaşmış olduğundan kipin tasarlama ekleri ile kişi ekleri aynıdır: **-ayım, ... , -sın, -alım, -ın, -sınlar)**, **dilek-şart (-se)** ve **gereklilik (-meli)** kipleri oluşturur. Birleşik zamanlı çekimlerde bu kip eklerinin üst üste getirilmesi durumu vardır. **Hikâye bileşik zamanında (-dı), rivayet bileşik zamanda (-mış), şart bileşik zamanda (-se),güçlendirme ve ihtimal bileşik zamanda (-dır)** ekleri, basit zamanda çekilmiş fiilin üzerine getirilir.

Kişi ekleri: Çekimli bir fiilin karşıladığı hareketin altı kişiden hangisi tarafından yapıldığını belli eden eklerdir. Üçü teklik, üçü çokluk olmak üzere altı kişi eki vardır:

Teklik 1. kişi eki: **-m**

Teklik 2. kişi ekleri: **-n, -sin**

Teklik 3. kişi eki: Yalnızca emir kipinde kullanılan **-sin** dışında ek kullanılmaz.

Çokluk 1. kişi: **-k, -ız**

Çokluk 2. kişi: **-niz, -sınız**

Çokluk 3. kişi: **-ler**

Sıfat- fiil (ortaç) ekleri: Sıfat-fiil ekleri, sonuna geldikleri fiilleri sıfatlaştıran eklerdir. Sözcüğün türünü değiştirdiği için yapım eki bölümünde ele alınacaklardır. Bir bölümü geçmiş zamanlıdır: **-dık** (sekiz biçimli), **-mış** (dört biçimli). Bir bölümü gelecek zamanlıdır: **-ecek** (iki biçimli), **-esi** (iki biçimli). Bir bölümü geniş zamanlıdır: **-en** (iki biçimli), **-r** (üç biçimli), **-mez** (iki biçimli). Bir bölümü de belirtme sıfat-fiili yapar: **-diği** (sekiz biçimli), **-eceği**(iki biçimli). **-diği** ve **-eceği** ekleri, kişi eklerini alarak da kullanılmaya uygundurlar: bil-**diği-m** (iş), anlama-y-**acağı-nız** (mesele).

Bağ-fiil (ulaç) ekleri: Bağ-fiil ekleri, sonuna geldikleri fiilleri zarflaştıran eklerdir. Kimilerinde bağlama görevi baskın olduğundan **bağ-fiil** ekleri diyoruz. Bağlama görevine önem veren kimi dilciler, bu göreve dayanarak **ulaç ekleri** demişlerdir. Fiilin yapılış tarzını yansıtmalarına önem verenler de **zarf-fiil** ekleri derler. (Karasoy vd., 2005: 155) Bu ekler, yapım eki bölümünde ele alınmayacaktır. Çünkü sıfat-fiiller, geçici sıfat yapmak yanında kalıcı ad da yaptıkları halde zarf-fiil ekleri kalıcı ad yapmaya yatkın değildirler. Hemen tamamı geçici zarf görevli sözcük üretirler. Sonuna geldikleri fiillere üç ayrı görev ve anlam yükledikleri görülür:

1. **Bağlama görevi ve anlamı:** **-ip** (dört biçimli)
2. **Zaman anlamı:** **-eli** (iki biçimli), **-dikçe** (sekiz biçimli), **-diğinde** (sekiz biçimli), **-ince** (dört biçimli), **-ken** (tek biçimli), **-meden** (iki biçimli), **-meksizin** (iki biçimli).
3. **Tarz anlamı:** **-e ...-e** (iki biçimli), **-erek** (iki biçimli)

Soru eki: Fiiller soru biçimine dört biçimi olan **mı** ekiyle sokulur. Ek, tıpkı adlarda olduğu gibi fiile bitişmeden yazılır. Fiilde kullanışlında iki özellik görülür:

Kişi ekinden sonra gelir: Git-ti-n **mı**, yap-ı-yor-lar **mı**, bak-sa-n **mı?**

1. Kişi ekinden önce gelir: Bak-ar **mı**-sın, gör-ü-yor **mu**-sunuz, sev-i-yor **mu**-y-um?